

Erzsébetváros és vidéke.

Társadalmi, közművelődési, közigazgatási és közgazdasági hetilap.

Előfizetési árak: Egész évre 6 K, félévre 3 K, negyedévre 1 K 50 f, egyes szám 12 f. Hivatalos hirdetések díja: 100 szó után 4 K, minden megkezdett további 100 szó után 1 K 50 f. Nyilttéri közlemények soronként 30 f. Egyéb hirdetések díjai a kiadóhivatalban tudhatók meg.

Megjelenik
minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőség címére küldendők.
Kéziratokat nem adunk vissza.
Névtelenül beküldött cikkeket lapunkban nem közölhetünk.

A városok társadalmi.

Írta: Éhen Gyula.

IV.

Iparosok és szakmunkások.

Azon nagy és termékeny terület, melyen az erre illetékes faktoroknak sikerrel kell megoldaniuk a társadalmi kiegyenlítésnek fontos feladatát: az ipar tere. Már évtizedekkel ezelőtt ki lett adva a jelszó, hogy nincs elég iparosunk, nincsenek eléggé képzett iparosaink, tehát adja magát az ifjúság az ipar kultuszára és hazai iparunk legott fel fog virágozni. E feltevés plauzibilis voltát igazolni látszott az iparszabadság jegyében megszületett új ipartörvény is, mely a céhrendszer megszüntetésével megnyitotta az ipar szabad versenyének sorompóit.

A felbuzdult ifjúság tömegesen özönlött az ipari pályára. És mert az iparszabadság több iparágban a szaktudás megkövetelése nélkül, szabad beözönlést engedett a kisebb és nagyobb tőkék versenybe szállásának és az idegen produktumok tömeges behozatalának; míg egyfelől az ipari foglalkozás terén bekövetkezett tulprodukciónak a munkabérek leszállítását ered-

ményezte és megteremtette a „munkanélküliek“ osztályát; addig az ipar terén beállott egyenlőtlen verseny rásütötte bélyegét az ipartermékek minőségére.

Nincs a városi társadalomnak egyhamar oly tagozata, mely elhagyatottabb és szánandóbb lenne, mint a kisiparos és segédmunkás. És ez a széles réteget képező tagozat az alkotmányos szabadság talajából nőtt ki anélkül, hogy megfelelő elbánásban és gondozásban részesülne. Hisz nagyon helyes és szükséges törekvés, hogy egy alkotmányos állam kiváló súlyt fektessen közgazdasági életének egy nagyon jelentős ágára, az iparra. Ámde minden egyes lépésnek, minden egyes törvényhozói és társadalmi aktusnak megfontoltnak, számításra alapulónak és öntudatosnak kell lennie. Mert szükségtelen versenyt felidézni az ipar terén ott, ahol az ipar — úgyszólván — még csak a gyermekkorát éli: se nem eszélyes, se nem öntudatos cselekedet; és az ily akció mindenre alkalmas, csak arra nem, hogy a hazai ipart előbbre vigye, fellendítse és a virágzás színvonalára emelje.

Járjon jó példával elől az állam. Óriási földbirtokait és az alapítványok jószá-

gait ne adja olcsó pénzen haszonbérbe; hanem házi kezelés mellett létesítsen azokon a helyi viszonyoknak megfelelő gyárakat és ipartelepeket. Évi költségvetésébe vegyen fel egy-egy tekintélyes összeget oly szükséges és hasznos beruházásokra, melyek a hazai ipar pártolásával és támogatásával kapcsolatosak. Az államnak ezen buzdító példáját — egyúttal Nyugateurópa példájára — kisebb arányokban kövessék gazdag mágnásainak, főpapjainak és földesurainak is; a helyett, hogy az agrár-érdekek folytonos hangoztatásával, szüntelenül támadják és lekiécsinylik a merkantil érdekeket, ily módon idézván fel áldatlan harcot az ország közgazdasági életében. Holott jól felfogott gazdasági érdekünk azt parancsolná, hogy eme két érdekág a legszebb összhangzásban álljon; amint nincs is semmi akadály emez óhajtott harmónia létrejöttének. A törvényhozás pedig vessen észszerű korlátok közé az iparszabadság szertelenségeit és emellett intézményes gondoskodásban tűzze ki célul a hazai kisiparnak támogatását és felsegítését.

Városokban kiváló fontosságot tulajdonítunk társadalmi szempontból oly gyá-

TÁRCA.

Somlyói harangok.

I.

Csengenek-bonganak a somlyói torony harangjai, olyan vonzón, olyan lelket bilincselően szűrődik át a légen akkordjuk, hogy önkénytelenül arra veszi útját a bolyongó. A csendes, nyájas tavaszi napsugár kicsal a szabadba a repkedő szellő felém hozza a somlyói harangok meg-meg szakadozó zúgását, arra felé veszem útam.

Akkortájt kerültem újra Attila földjére, a hol Csaba fiai szántanak-vetnek. Oda a hol minden hegynek, erdőnek, kőnek története van, ott mintha másabb érzés, magasztosabb rajongás fogná el a szívet. A fenyvesek zúgása, az Olt, a Maros locsogása, a szent Anna ringó hullámlása, a pásztor furulyája s a borvizes szekér nyikorgása mind arról susog, beszél, hogy e hely a honszerelem temploma.

Hivogatólag csengenek-bonganak a somlyói harangok. Belépek a szentegyházba, a híres búcsuk templomába, hol bővebb a malaszt, hathatósabb az ima, a hit mélyebb, áhitat elragadóbb mint másutt. Valami mély érzés lep meg, olyan

rajongásszerű. A midőn a hatalmas orgona szólan kezdi, földet rengető szavába maga az Úr beszél: „Én vagyok az erős, bosszuálló Isten!“ És midőn felfő szívvel, csüggedt fejjel vezeklően félve várjuk, mikor csattan fejünkre büntetés; elsímulnak a hullámok és kemény, de biztató hang szól: „Imádjátok és higgyjétek az Urat, ki ő benne hisz, ha meghal is él!“

A mint az imát végig rebegi ajkunk, át-megy pianoba mennyei zengéssel, varázsló fenséggel hiv-hiv fel magához édes csábítással, boldogságot ígérő szavával.

E közben oly biztatólag csengenek-bonganak a somlyói harangok.

E fél némaságban egy elfojtott zokogást hallok, felnézek, egy lányka térdel mellettem. Gyönyörű angyalka, mintha most szállott volna a menny közepéről, szinte keressük a szárnyacskaikat. Egész alakján valami bűbáj ömlik végig, mintha szépségét a hit, csábító nézését az áhitat foglalná el. Valóságos Madonna arc, melyet a lemenő nap alkonyugára aranyos glóriával vesz körül. Csodálattal nézem a lánykát azzal a glóriával, a mint olyan igaz áhitattal imádkozik, a melyben ott van minden bizalom, Istenben való hit, nem fél Istentől, de bízik, érzi, tudja, hogy segít.

Csengenek-bonganak a somlyói harangok.

II.

Vidám társaság rándult ki a csiksomlyói erdőbe, egyik része felment a „kőosztovátához“, másik része a dombon játszadozik, a kisebb csoport szerte kutat az erdőben, virágot szed. Csendes tisztáson két fiatal gyermeket látunk egymáshoz simulva virágot gyűjtögetni. Az egyik még gyerek lányka, rövidke ruhával, a másik jó szál legény, a kinek nagy bajt okoz a néhány szál pelyhes bajuszt egygyé sodorni. Elmelázva lépdelnek, a kis lányka tele szedte kötényét virággal, némán, csendesen haladnak.

— Üljünk ide le Margit, kössünk koszorút.

— Jó, mond a leány mosolyogva.

Szorgalmasan kötöztetik a koszorút, a kis lány olyan kecsesen rakja egyik virágot a másikhoz, a fiú szálanként adja, minden szálnál a kék szemekbe néz.

— Nem sokáig leszünk együtt Margit.

— Miért, csak nem megy el Pali!

— De bizony elmegyek, még pedig nagyon messze.

— Ugyan hová?

— Budapestre, mondá nagy büszkén.

— És mit fog ott tenni?

— Beiratkozom a műegyetembe, mérnök leszek.

rak alapításának, melyekben tulnyomóan női munkások foglalkoznak. — Mert van a városi társadalomnak oly része, mely a szó szoros értelmében zavarban van, midőn serdülő, avagy felserdült leányainak, mely életpályán való foglalkoztatása felett kell határozni. Ilyenek a szegényebb sorsu kisiparosok, a szakmunkások, a gyári munkások s a különböző ágakban alkalmazott hivatalszolgák. Az ötletszerűen most felsorolt néhány család leánytagjait nem nevelheti kisasszonynak. Ha jól tanul, ugyse mulasztja el a szülő, hogy legalább kísérletet ne tegyen a tanítói pályára való kiképeztetés terén, vagy ne végeztesse el a „női kereskedelmi tanfolyamot.“ Arra azonban, hogy az a szegénysorsu leány zsengebb korában dajka, utóbb pedig szobalány, vagy szakácsné legyen, — még gondolni sem szabad.

A felfogásnak e fonáksága eredményezi tehát, hogy azok a jobbsorsra érdemes és tisztességes keresetre alkalmas leányok hivatás és foglalkozás nélkül állnak; s e szabad térről, kellő alkalom adtán csak egy lépés hiányzik az örvénytől, melyben az a szegény ellenőrizetlen teremtés elmerül és örökre elbukik.

Az ily körben született és felnevelődött leányokra nézve tehát valóságos áldás, ha a városban egy szövőgyár van, melyben egész éven át tisztességes keresetet találva és egymást ellenőrizve, munkával elfoglaltan, anyagi támogatással hozzájárul a család életfentartásához.

Objektív szemlélettel nézzük az életet; úgy, amint az van. S ekkor látnunk kell, hogy a családalapítás vágya a társadalom egy tagozatában sincs oly nagy mértékben kifejlődve, mint a munkásosztály, az iparosok körében. Az a szakmunkás, ki iparában elég jártas és ügyes, önkéntelenül, mondhatnók, szükségszerűen ébred a család alapítás gondolatára. Ma-

gának az ipari foglalkozásnak, minden egyebet abszorbeáló természete szüli e szükségszerűségét. Ám ha az a munkás akár gyárban, akár valamely ipartelegen, akár pedig a kisipar körében, állandóan megtalálja teljesített munkájának egyenértékét: akkor nincs baj; akkor a család-alapítás ténye, a becsületes önmegtágadás erényének gyakorlása mellett könnyen válhatik a derék és szorgalmas munkás földi paradicsomává. De ha nincs munka; ha a szakmunkások tulprodukcója sok ezereket elzár a becsületes munka lehetőségétől; vagy a tőke kapzsisága az adott helyzet kiaknázásával a létminimum mértékén alul szorítja le a munkabéreket: akkor a szegény munkás mellett ennek családja is szenved és nélkülöz; és az ultima ráció, a szüntetés (strike) fegyveréhez nyúl és erőszakkal iparkodik kivívni azt, amihez tulajdonképpen elvitázhatatlan emberi joga fűződik.

Ámde az önálló kisiparosnak még ezen utolsó fegyver sem áll rendelkezésére. Pedig hány iparág van, mely az egyszerű kisműhely határain kívül alig gyakorolható, megélést nem nyújt. E téren tehát az államon és a törvényhozáson kívül a társadalomnak kell segítő kezet nyújtania. A „hazai ipar pártolása“ ne csak hangzatos jelszó legyen; hanem élő valóság; a köztudatba és közérzésbe beszűrődött oly hazafias kötelesség, melynek hű teljesítése a kisiparos létének biztosításán kívül, a hazai kisiparnak fejlődését és tökéletesbülését is maga után vonja.

De ez még mind nem elégséges. Alakítsanak az azonos szakbeli kisiparosok maguk körében nyersanyag beszerzési szövetkezeteket. A helyi társadalom iparpártoló vagyonos közönsége pedig létesítsen a kisiparosok és szakmunkások belevonásával hitelszövetkezetet, mely a helyi

hatóság protektorátusa és főellenőrzése mellett, a városi alapokat és alapítványokat is gyümölcsöztető kezelésbe vévén, kiszámíthatatlan méretekben fogja felségíteni a kisiparnak eddigelé teljesen elhanyagolt érdekeit.

Az illetékes tényezőknek ily harmonikus összeműködése mellett elvégre eljuthatunk azon megnyugtató célhoz, hogy kisiparosainknak és szakmunkásainknak nemcsak mindennapi megélhetését biztosíthatjuk, hanem az ügyes, szorgalmas és önmegtágadó kisiparos ipara körét anyagi erájéhez mértén kiterjesztheti. És ha tán kapitálist nem gyűjt is, de a tisztességes megélés mellett gyermekeit becsülettel felnevelheti és azokat hajlamaik és tehetségük szerint taníttathatja és kiképeztheti. Hisz a tudás a legbecsesebb tőke a világon!

(Folytatása következik.)

Gazdasági tartalék-tőke.

A „Sz. K.“-ből.

Az igen szép dolog, midőn az apa gyermekeit rendben, minden szükségessel ellátva hagyja hátra, midőn nekik létalapot nyújt, melyen tovább munkálkodva nem kell küzdeniök a kezdet nehézségeivel; azok pedig a virágzó üzletet, vagy a jól felszerelt gazdaságot átvesszik s azután a többi már az ő gondjuk és szerencsájuk.

Még szebb, mikor valaki kis tőkével rendelkezik ugyan, de utána lát és nélkülözések között fáradsággal teremt magának biztos alapot s lassan-lassan megszedgetvén magát, hogy ha valami közbe nem jön, úgy néhány év múlva ő, vagy gyermekei képzett, kinevelt emberek lesznek.

Hanem a művelt nyugat praktikus, előrehaladott és gazdag népei ezzel még nem elégszenek meg; ők ha valamire jutottak, ha valamibe fogtak s már eredményeket értek el, nem egykönnyen hagyják magukat pályájukon megakasztatni vagy épen lehetlenné tételni, hanem előrelátólag gondoskodnak olyan eszközökről, melyek segélyével exstenciájukat biztosabb alapra fektethetik s bátran szembe nehetnek az eshetőségekkel.

E biztosabb alap nem más, mint a tartalék-tőke gyűjtése, mely a nehéz körülmények között is megóv a tönkrejutástól s képessé tesz a rendkívüli csapások könnyebb elviselésére.

Ha az utóbbi évek gazdaságilag gyenge eredményeit vizsgáljuk, rájövünk, hogy ha nálunk is szokásban volna a biztosítás e módja s mi is gyűjtenek tartalék-tőkét, akkor mi sem éreztük volna a nyomasztó helyzeteknek a gazdálkodást s vele együtt a kereskedelmet akadályozó következményeit; nem merült volna annyi birtokoskereskedő és iparos a nagy és drága adósságokba, hogy birtokát, illetve üzletét rendben tartsa, s hogy a felszerelése hiányait pótolja.

Igaz, hogy az utóbbi években a nehéz helyzetek egész sorozata jött reánk, mintha csak összebeszéltek volna; mint a hitelezők, akik meghoranják az adóst s kényszerítik arra, hogy a csődöt kimondja, holott időt nyerve, egyenként ki tudta volna elégíteni; így pedig ők csak osztalékot kaptak, az adós pedig végkép megbukott. Mig, ha az egyes emberek, illetőleg földbirtokosok, kereskedők és iparosok azon fáradoztak volna, hogy a fölösleg megtakarításával maguknak tartalék-tőkét teremtsenek, az első csapást azonnal olcsón kipótolva, már a másik s így a többi nem

Tovább folyt csendesen a koszoru kötés, félve, egész testében reszketve szól Pali.

— Mondja csak Margitka, fog-e reám gondolni úgy néha-néha?

— Igen, sokszor, monda elpirulva, de maga elfeled bennünket.

— Esküszöm, soha. Hisz most is minden gondolatom itt röpköd magánál. A midőn az iskolában tanulok, mikor a görögöt forgatom magam áll ott. Ha szépet olvasok, mintha hangját hallanám, mikor tündérről foly a szó Margitkát látom: minden érzésem, minden gondolatom egyedül Margita-Margita!

Kerekre nyílt szemmel hallgat a lányka s a kész koszorut Palinak adja; a koszoru, egy pillanat műve s Margit fején van.

— Oh be csodaszép így Margit, olyan, mint a virágok tündére és nézi-nézi a tündéries képet, aztán fogja a maradék virágot tele-tele-szorja vele a leányka fejét, ruháját, csupa virág az a fehér leányka.

Margit csak néz — pirul, szeméből két nagy könnyesepe gördül alá:

— Ne hagyjon itt Pali.

— Szeret-e?

— Szeretem, ne menjen el.

— Azért is el kell mennem, magát én nagygyá,

boldoggá akarom tenni, ne busuljon hát kis tündérem.

Margitka odasimul a Pali nagy, hatalmas keblére, könnyei folynak-folynak, a fiu vigasztalná, de maga is majdnem sírva fakad. A kis fehér kacsó után nyúl, ajakához viszi, egy forró csókot lehelt reá. Ott maradnak, némán egymásra borulva, csak a sziveik beszélnek.

A társaság össze verődik, csak ők hiányzanak. Kiabálnak: Margit. Margitka, Pali, Csédő Pali hé!

Végre felébrednek, ijedten ugranak fel s a mint felállanak a kis Margit kezében egy gyökere repkény van.

— Nézze Pali ezt elültetem és ez fog emlékeztetni magára, minden nap öntözöm, aztán magára gondolok, addig fog élni ez, a mig engemet szeret.

A társasághoz érve nagy nevetés fogadja őket, mert Margit fején hagyta nagy sietségben a koszorut, de le dobja zavarában, aztán tovább lépegettek. Senki nem vevé észre, hogy Pali felkeblébe dugá.

Mire haza értek épen este volt. „Úr angyalára“ harangoztak s csengtek-bongtak a somlyói harangok.

(Folytatása következik.)

nehézült volna rájuk, vagy legalább is nem oly mértékben.

Elemezzük röviden a dolgot. — Mi tulajdonképpen a tartalék-tőke?

Nem egyéb, mint a szükség esetére meggyűjtött anyag, akár pénz, akár egyéb legyen az, melynek feladata az, hogy általa, az előre nem látott és nem várt szükség fedeztessék. Az életben csaknem naponként tapasztaljuk, hogy olyan dolog adja elő magát, melyre legkevésbé számítottunk, s egy váratlan esemény az összes terveinket egy tollvonással keresztül huzva igen gyakran oly károkat okoz nekünk, melyeket ha tartalék-tőkével nem rendelkezünk, csak drága kölcsönök felvételével vagyunk képesek ellensúlyozni. Mennyivel más a helyzet, ha bizonyos mennyiségű megtakarított összeggel rendelkezünk s azt a kellő időben felhasználva, nemcsak a csapás által előidézett kárt vagyunk képesek ellensúlyozni, hanem foglalkozásunk, munkánk folytonossága sem fog megszakítást szenvedni.

Annak tehát, kinek módja van természetnyét a legalkalmasabb időben értékesíteni és a bevett összegből fölöslege marad, melyet ismét módja van valamely takarékpénztárban elhelyezni, vagy másként gyümölcsöztetni, van tartalék-tőkéje, s volt is régen alkalma ilyen terepmeni.

De mily kevesen vannak ilyenek, kiknek alkalmuk, kellő felfogásuk és előrelátásuk van!

Az alkalom legtöbb esetben meg volna, mert a munkás ember még a gyengébb években is jut bizonyos fölösleghez, melyet félretéve, gyümölcsöztetve a rendkívüli esetek alkalmával felhasználhatja.

Sajnos, azonban a belátás hiányzik igen soknál, kik csak azzal törődnek, hogy a jelenben jól megy a dolguk, a jövővel pedig nem számolnak, s bármily nagy fölöslegessé is rendelkeznek, mégsem szánják magukat arra, hogy azt megőrizzék, hanem könnyelműen elfecsérik.

Már pedig csak úgy lesz tartalék alapja gazdaságunknak, ha takarékoskodunk, ha pedig ezzel bír a nagy többség, úgy a jólét biztosítva van, úgy nem kell irtozni az adókövetéstől, úgy eljön az az idő, midőn a józan gondolkodásúak amaz álprofétákat, kik saját érdekeik végett, népszerűség szerzése céljából teherkönnyítéseket ígérnek, de soha ígéretüket be nem válthatják — köréből hamis tanáival együtt kifogja üzni.

Ha tehát azt a kérdést vetnők fel: mit tegyünk most, honnan vegyünk tartalék-tőkét, ha már az olyan jó óvszer?

Egyenes feleletet nem várhatunk, mert a mint idő kell arra, hogy valaki tönkregjusson, — úgy idő kérdése az is, míg magunkat közgazdaságilag újra berendezzük. S a tartalék-tőkét e lassú, e megfontolt s előrelátó berendezés fogja meghozni.

E berendezést pedig, mint egyszersmind háztartási és gazdasági átalakítást, meg kell minél előbb kezdenünk, mert az idő nem vár s az idő pénz.

Villamos világítás.

A város polgármestere tárgyalásokat folytatott Segesvár város hatóságával aziránt, hogy a villamos telep kibővítése által a villamos világítás Erzsébetvárosra is kiterjesztessék. A tárgyalások eredménynyel jártak annyiban, hogy ha nálunk kellő számú előfizető akad, akkor a terv megvalósítható. Az erzsébetvárosi előfizetők a villanyfogyasztásért ugyanazon árakat fizetnék, mint a segesváriak.

Az évi előfizetési díjat a lámpák nagysága szerint a következő kimutatás tünteti fel:

Világítás.

Átlagos napi használati idő	I z z ó l á m p á k				
	5	10	16	25	32
	rendes gyertya fényvel				
	k o r o n a				
1/2 óráig	4.20	8.40	12.—	18.—	24.—
1 óráig	6.30	12.60	18.—	27.—	36.—
1 1/2 óráig	8.40	16.80	24.—	36.—	48.—
2 1/2 óráig	10.50	21.—	30.—	45.—	60.—
4 óráig	12.60	25.20	36.—	54.—	72.—
6 óráig	14.70	29.40	42.—	63.—	84.—
8 és több óráig	16.80	33.60	48.—	72.—	96.—

A városi hatóság megindította az előfizetők összeírását. Jelentkezni lehet a polgármesteri és rendőrkapitányi hivatalban.

Kivánatos volna, ha minél többen jelentkezének, mert csak úgy sikerül a terv, ha annyi előfizető jelentkezik, hogy érdemes lesz nagyobb gépek beszerzése által kibővíteni a segesvári telepet.

A villany fogyasztás tetszés szerint akár fenti átalány összegben, akár óra számra fizethető. —

KÜLÖNFÉLÉK.

Eljegyzés. Kronberger Béla tanár, a m. kir. áll. főgimnázium internatusának egyik felügyelője jegyet váltott Rozsnyón Ganszky Elza kisasszonnyal.

Látványosság. Mozgó fényképek, — életnagyságban. Legszentatósabb része egy kártyás tragédiája. —

Telepénztár. 14.-én százával hozta a posta Városunk pénztárába az ezreket! A kövezésre szánt kölcsön összeg mérkezett! Megkezdik tehát a munkát, — s mi lesz akkor, portengerben fogunk évickeálni, — ha nem könyörül rajtunk a föllegek Ura, és nem bocsátja reánk áldását legalább három huszonnégy óra tartalmára a kövezés megkezdése előtt. —

Kánikula. A meleg ugyancsak izzasztó, sőt a déli órákban perzselő, estefelé meg fullasztó. A por irtozatos, és ha megered a szellő, hogy mérsekelje a nap hevét, nyomában porföllegek kelnek mindenfelé. A kertek, mezők kiégtek, — az Ég csatornái pedig nem nyílnak meg, — s Erzsébetvároson összetett kezekkel túrjuk a rettenetes saharai port, jó ósi szokás szerint. Senki se tesz ellene semmit, pedig milyen üdvös lenne, ha az utcák szekérútját a tűzoltó főcskendők fölcsofnának naponként kétszer, a házak elejét pedig megöntöztetnék reggel és este is, nem kimélve a vizet a tulajdonosok vagy lakók. Egyszerre tűrhetőbb lenne a hőmérséklet! Hát még ha megnyílt volna már Augusztin polgártárs fürdője! Bizunk benne, hogy ez is meglesz nagyhamar, mert valószínűleg ő érzi a szükségét legjobban, őt áldván meg a sors talán a leggömbölyűbb tennel Erzsébetvároson.

Fatalis hiba esúszott be mult számunk első cikkének címébe, sőt itt-ott a szövegbe is. A címben Alsó-Fehér helyett Felső-Fehér olvasandó.

Különböző vélemények. Nemrégiben a kolozsvári egyetem visszaütöztette a giesszeni egyetem évkönyvét, mert Kolozsvár helyett Klausenburgba címezték. A hesszeni kormány ezért megtiltotta a giesszeni egyetemnek, hogy ezután a kolozsvári egyetemmel érintkezzen.

A dolgról a „Budapesti Hírlap“-nak ez a véleménye: „A két egyetem érintkezése eddig is csak az évkönyvek kicserélésére szorítkozott s a kolozsvári egyetem bizonyára nem veszít azzal,

hogy a giesszeni jelentéktelen kis egyetem évkönyvei ezentúl majd elmaradnak. Ellenben a giesszeni egyetemnek Kolozsvár részéről történt megleckéztetését bizonyára nem fogják egyhamar elfelejteni Németországban.“

A szebeni „S.-D. Tageblatt“ ellenben „gyerekes“-nek nevezi a kolozsvári egyetemnek azt a megjegyzését, hogy Magyarországon klausenburgi egyetem nem létezik, s egyebek közt a következőket írja: „Ha még egy pár német egyetem követi Giesszen példáját, a kolozsvári „erz“-soviniszták bizonyára mielőbb felhagynak az újhúzással.“

... Mennyire különböző vélemények! Vajjon melyiknek van igaza!?

Lábbeliszállítás a m. kir. honvédség részére. A m. kir. honvédelmi miniszterium a m. kir. honvédség 1905. évi lábbeli szükségletéből 20.000 pár bakancs és 10.000 pár könnyű cipő szállítását hazai kisiparosok által szándékozik eszközölni. Egy pár bakancs ára 10 kor. 56 f-ben lett megállapítva. A kész áruk legkésőbb 1905. évi március hó végéig a honvéd központi ruhatárba Budapestre katonai teherárúként szállítandók. E szállításra vonatkozólag az előző évi szerződési feltételek és határozmányok mérvadók. A szállítással kapcsolatos bélyeg- és illetékkötelezettség tekintetében az a kedvezmény áll fenn, hogy az abban résztvevő kisiparosok által tett s általuk közösen aláírt s beadott ajánlat, tekintet nélkül az ajánlók számára, ivenként csupán egy darab 1 koronás bélyeggel látandó el. Ellenben azok az iparosok, kik külön-külön nyújtanak be ajánlatokat, kötelesek külön-külön leróni az ajánlatok után járó ivenkénti 1 K bélyegilletéket. A kiírt szállításra vonatkozó ajánlatok a kereskedelmiügyi miniszterium intézkedése folytán legkésőbb f. évi július hó 17.-ig a brassói kereskedelmi és iparkamarához nyújthatók be.

Egy tó forgalma. Ma már a tengeren is van országút, ha nincs is kikövezve és az Océán hátán is zajlik az emberi élet. Minden állóvíz között legelevenebb az élet a vierwaldstaedti tó hátán. Ez már nem is országút, hanem piac, a mi rajta van nem is nyüzsgés, nem is forgalom, hanem tolongás. Csak nagy gőzhajó husz közlekedik állandóan a környékbe hajló, hosszukás, szép kékvízű tavon. Ezek a gőzhajók a tulajdonos-társaság beszámolója szerint az 1903. esztendőben nem kevesebb, mint 1,529.000 embert szállítottak. Tehát egy esztendő alatt másfél milliónál több ember járja a tavat. Az első gőzhajó ezen a tavon 1837-ben jelent meg: azóta, mint látnivaló, a forgalom takarosán emelkedett.

Spekuláció. Könyvelő: Hogy irjam Molnár úr számláját, „tekintetes“ vagy „nagyságos“ címzéssel? . . . A javítás 3 korona 50 fillérbe kerül. . .

Főnök: Irja „nagyságos“ és számíton föl 4 koronát.

Modern cselédleány. Egy párisi nagy napilapban hirdetés jelent meg, mely szakasztott olyan, mintha élclapból vágták volna ki. A fölötté modern kishirdetés ekképpen hangzik:

— Egy leány helyet keres. (Negyven esztendő.) Kerékpár okvetlenül szükséges. Nyugalomra és evésre elégséges szabad idő kívánatik.

Ez már bizonyíték. A westmünsteri kerületi bíróságnál egy Hollowai nevű ügyvédet bepereltek, amiért nem fizette meg az adósságát.

Woondfall bíró: „Gyakorló ügyvéd?“

Hitelező: Igen uram. Csinos irodája és hivatalos helyisége van.

Bíró: Szerintem ez nem bizonyíték.

Hitelező: Nagy házat tart.

Bíró: Ez sem bizonyíték.

Hitelező: Két cselédje van.

Bíró: Ez már bizonyíték. Egy hetet kap!

CSARNOK.

Tudományos apróságok:

A föld népességének száma, a megjelent népszámlálás és tudományos becslés szerint másfélezere millió ember. A népszámlálás segédelmével összeolvastak 1558 milliót; a mi ezen felül van azt hozzávetőleges számítás szerint állapították meg. Európa lakossága 380 millió. Ebből 188 m. férfi, 192 millió a nő. A nők száma tehát Európában 4 millióval nagyobb mint a férfiaké. Ázsiában 840 millió ember lakik; de ott már a férfiak vannak többségben, teljes 29 millióval. Afrika 200 millió. A nők száma egy millióval kevesebb, mint a férfiaké. Ugyanekkor a férfiak többsége Amerikában is, ahol a férfiak száma 67 millió, a nőké csak 66 millió. Ausztrália 5 milliónyi lakossága között a férfiak többsége fél millió.

A föld megszámlált egész lakossága tehát 798 1/2 millió férfi és 760 millió nő. A férfiak többsége tehát öt világrészben 31 1/2 millió. Egyedül Európa az ahol a nők száma a férfiaknál nagyobb.

A szépnem e gazdag virulásának azonban Európának se minden része örülhet egyenletesen. Egész csomó ország van, ahol nőkben deficit mutatkozik. Ezek a kevésbé irigylendő országok: Olaszország, Románia, Görögország, Szerbia, Bulgária, Bosznia és Hercegovina. Északnak és nyugotnak mind gazdagabb lesz a női áldás. Svédországban, Oroszországban, Norvégiában és Nagy-Britániában a nők többsége teljes hat százalék. Magyarországon, Franciaországban és Belgiumban a szép fölösleg még a hat százalékánál is kevesebb. A magyar nőket nem bántathatja az a tudat, mintha tulságosan sokan volnának. Legrosszabb a sorsuk a hongkongi és havaji házasságok legényeknek, mert Hongkongban csak 409, Havaiában 533 nő jut ezer férfira. Ott ugyan nem válogathatnak a színes gavallérok és a hozomány alighanem ismeretlen fogalom. Az európai legényeknek ebben a tekintetben már jobb dolguk van.

Nátha ellen. Este vacsora után vegyen be egy gramm Aspirint lehetőleg citromos vízzel. Másfél óra múlva nyeljen le még egy ily adagot s az éj folyamán úgy kiizadja magát mint annak a rendje.

Másnap reggel és este újra egy-egy grammot. A harmadik nap csak egy adagot este.

Másnap már kimelhet a szobából. Aspirin orvosi rendellet nélkül kapható.

A világ leghosszabb hídja. Kínában Sangang városa mellett a Sárga tenger egyik ágán épült. Hossza öt 1/4 angol mérföld; 3000 kópilléren nyugszik.

Csörgő kigyó mint csemege. Nemrég járta a lapokat az a hír, hogy Amerikában egy úr barátait csörgőkigyó-hussal vendégelte meg. Sokan kétségbevittek, hogy ez a kigyó lakoma tényleg megtörtént, de most előáll a Daily News egyik munkatársa és azt mondja, hogy ilyen peccenyét egy pár év előtt már ő maga is evett. Új-Mexikóban vett részt egy ebéden, ahol csörgőkigyóhúst is találtak föl. Az angol újságíró, akinek nagyon izlett a mérges kigyó húsból készült étel azt mondja a csörgő kigyó husáról, hogy nem valami nyálkás dolog, hanem szilárd fehér hús, rózsaszínű árnyalattal. Az íze pedig félig a békacombra, félig a tyúkmellre emlékeztet.

Igy egy kanzasi fizika-tanár hat barátját olyan lakomára hívta meg, melyen az összes husetelek a prairie állatvilágából kerültek ki. Volt többek közt szalámi sáskákból, sült csörgőkigyó hús és kutyapeccenyé. A csörgőkigyót, ha peccenyét akarnak készíteni, nagyon gyorsan kell megölni, mert ha sarokba szorítják és nem tud menekülni, mérges fogait, mint a prairie lakói állítják saját testébe meríti és úgy azt egészen megmérgezni.

A házasságok lélektanához. Az angol parlament egyik tagja, mint a londoni lapokban olvassuk saját szerű statisztikai tanulmányozással tölti a szabad idejét. Nevezetesen kutatásokat eszközöl a házasságok pszichológiájára terén Londonban. Az eredeti statisztikus e tárgyban különös tapasztalatokra jutott, amint ez az alább következő táblázatból számszerűen is kiderül.

Londonban ez idő szerint a következőképpen osztályozhatók a házasságok:

Az asszonyok, akik elhagyták férjüket, hogy egy más férfi mellé álljanak. . . . 1362.

Férfiak, akik háttat fordítottak feleségüknek, hogy megszabaduljanak tőlük. . . . 2371.

Házasságok, akik önkéntesen elváltak egymástól . . . 4,120. Házasságok, akik állandóan házi perpatvarban élnek 191,023.

Házasságok, akik őszintén gyűlölik egymást, a nyilvánosság előtt azonban a legmélyebb vonzalom fátyolába rejtik gyűlöletüket 162,320. Házasságok, akik nyílt ellenségeskedésben élnek. . . 510,132.

Házasságok, akiket általánosan boldogoknak tartanak, akik azonban bensőleg nincsenek meggyőződve a boldogságukról 1,102. Házasságok, akik valóban boldogok, a többi boldogtalanokhoz viszonyítva. . . . 135.

Közlő: Ács József.

Gillyén Kálmán

Felelős szerkesztő: Dr. Gillyén Kálmán.
Kiadó laptulajdonos: Scholtes Albert.

HIRDETÉSEK.

Biztos kereset

nyújtunk minden állású egyének sorsjegyek eladásával új törvényes módszerünk szerint. — Nem részlet-üzlet. — Ajánlatok intézendők: „Sorsjegy letéti bank”-hoz, 14 22—26 Budapest VIII. József-körút 16.

EGY AMERIKAI GYORSFŐZŐ ÉS EGY HÁZTARTÁSI MÉRLEG

ingyen.

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tulhalmozott raktárból világhírű s kiválóságukért általánosan kedvelt **mexikói ezüst-áruimat** és pedig:

6 drb.	mexikói ezüst asztali kés,
6 "	" " " evővillát,
6 "	" " " evőkarát,
12 "	" " " kávéskanalat,
6 "	" " " kiváló desszertkést,
6 "	" " " desszertvillát,
1 "	" " " mexikói ezüst levesmerítő kanalat,
1 "	" " " tejmerítőt,
2 "	" " " eleg. szalon asztali gyertyatartót,

46 drb. összesen 6 frt. 50 krajcár.

Minden megrendelő ezenkívül **jutalomképen egy amerikai gyorsfőzőt** és egy szavatosság mellett pontosan működő 12 1/2 kiló hordképességű **háztartási mérleget** kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségéért **25 évi jótállást** vállalok. Szétküldés a pénz előleges megküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból: 41 10—52

SCHEFFER D. SÁNDOR,
BUDAPEST, VIII., Bezerédi-utca 3. sz.

DUPLA VILLANY DELEJES

KERESZT

vagy

CSILLAG

D. R. G. M. 88503. sz.

gyógyít felüdit jótállás mellett: **köszvény, reuma, asthma (nehéz lélegzés), álmatlanság, fülzugás, nehéz hallás, epilepsia, (eskor), idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, ehettelenség, influenza, valamint minden idegbetegségnél.** Azon beteg, aki 88503. sz. készülékem által legfeljebb **45 nap alatt** meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmiféle használt, ott kérem az én készülékemet megkísérteni; meg vagyok győződve, készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona, idült betegségeknel alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 korona, könnyebb betegségeknel alkalmazandó.

A központi elárúsítóhely szétküld utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére

SCHEFFER D. SÁNDOR

BUDAPEST, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

5 KORONÁÉRT

küldök 4 1/2 kiló (kb. 50 drb.) kevésbé megsérült finom enyhe

pipere-szappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jácmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése, vagy utánvétellel küldi: 43 9—52

SCHEFFER D. SÁNDOR

BUDAPEST, VIII. ker., Bezerédi-utca 3. szám.

HIRDETÉSEKET

jutányos árban elfogad az „Erzsébetváros és vidéke” kiadóhivatala.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu portland cementet ajánl olcsó áron a

BRASSÓI PORTLAND CEMENT-GYÁR

BRASSÓBAN.

Erzsébetvároson kapható LANG ISTVÁN úrnál.